

MOOMIN

*Småtrollene og den store oversvømmelsen
– Temaarbeid for skoler*

Kjære lærer,

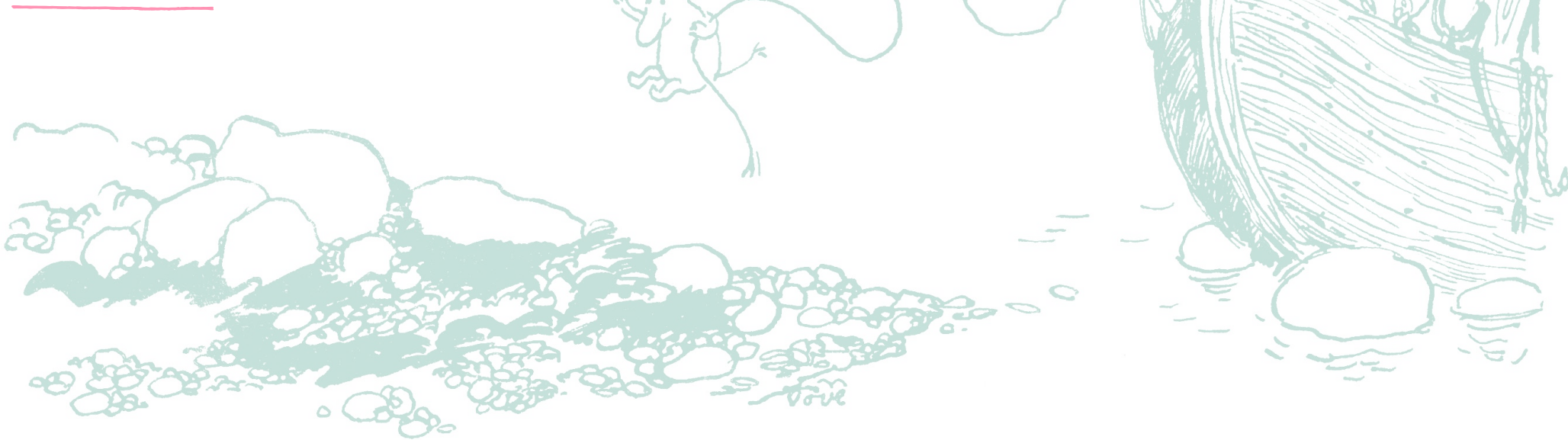
Velkommen til å delta i Mummitrollets 80-årsjubileum sammen med klassen din, og takk for at du formidler Mummitrollene og verdiene de lever etter til unge verdensborgere.

Dette er et undervisningsopplegg utviklet for skoler, der dere fordyper dere i den første Mummitroll-historien "Småttrollene og den store oversvømmelsen", og temaene i fortellingen: mot, solidaritet, håp og følelsen av tilhørighet.

For å jobbe med dette materialet trenger du boken "Småttrollene og den store oversvømmelsen" som er oversatt til over 35 språk. Se etter den i en bokhandel eller på et bibliotek. Det er en illustrert barnebok på 56 sider.

Du kan også starte med å lage et eller flere Mummihus med klassen, og videre delta i en global nettbasert utstilling og konkurranse. Dere kan velge å lage hus i grupper eller lage individuelle hus.

Til Mitt Mummihus

Yngre elever vil bruke omtrent 5 økter à 20–30 minutter på lesing og refleksjon, avhengig av lengden på diskusjonene. Dere kan ta flere økter på rad hvis det passer bedre for din klasse.

Lesing og skriveøvelser for eldre elever kan organiseres slik du som lærer finner det best for din gruppe.

Materialet egner seg godt for følgende fag og temaer:

- Kunst
- Litteratur
- Miljø
- Fellesskap
- Samfunn

Bakgrunn

Tove Jansson, skaperen av Mummitroll-historiene, og mye mer

Tove Jansson (1914–2001) var en finsk forfatter og kunstner som illustrerte barnebøker og skjønnlitteratur for voksne – i dag er hun elsket over hele verden. Hun er best kjent som skaperen av Mummitroll-historiene, samt Mummitroll-tegneserier og bildebøker. I tillegg er romanen hennes Sommerboken å regne som en klassiker innen nordisk litteratur. Hun utmerket seg i mange ulike litterære og kunstneriske former, og oppnådde tidlig berømmelse som en lovende ung maler og karikaturtegner. Senere som forfatter av romaner og noveller, samt dikt og stykker for radio og teater.

På 1960-tallet bygde Tove Jansson sammen med sin partner Tuulikki Pietilä og deres venn Pentti Eistola et sett med dioramaer som skildret ulike scener fra Mummitroll-historiene, samt det mest berømte, et enormt Mummihus.

Disse modellene virkeliggjør det som kjennetegner Tove Janssons liv og arbeid, nemlig lek og livslang kreativitet.

Hvis du er interessert i å lære mer om Tove Janssons liv og virke, kan du besøke tovejansson.com.

Den første Mummitroll- historien og jubileet

Tove Jansson skrev den første Mummitroll-historien, ”Småtrollene og den store oversvømmelsen”, under andre verdenskrig for å trøste seg selv i mørke tider, og skapte en verden bygget på inkludering og eventyr. Det er en fortelling om vanskelige tider og en splittet familie. Samtidig er det en historie om håp, en historie om viktigheten av tilhørighet og å ha et trygt sted å kalle et hjem.

”Småtrollene og den store oversvømmelsen” følger Mummimamma og Mummitrollet som leter etter et nytt hjem og den forsvunne Mummipappaen. De møter utallige farer og treffer andre fordrevne skapninger som flykter fra den stigende flommen. Endelig gjenforent med Mummipappa kommer de over et elegant, blått hus så høyt som et tre - Mummihuset.

Året 2025 markerer 80 år med Mummitroll-historier. Det sentrale temaet for jubileumsåret er Mummihuset og hva det representerer – en følelse av tilhørighet, et sted hvor døren alltid står åpen.

Som et fyrtårn midt i Mummidalen står Mummihuset som et sted for hvile og feiring. Et sted hvor du kan være deg selv. Mummihuset tilbyr ly, trøst og trygghet til alle som søker det – og det er i bunn og grunn dette som gjør at Mummitrollene og deres utvidede familie modig kan begi seg ut i verden på alle sine eventyr, ta sjanser og være fri – vel vitende om at de ved reisens slutt har et sted å vende tilbake til, et sted de kan kalle hjem, et sted hvor de hører til og hvor døren alltid står åpen.

”Mummitrollets mor og far ønsket alltid alle sine venner velkommen på samme rolige måte, bare ved å sette inn en ekstra seng og lage en ekstra plass ved spisestuebordet. Og slik ble Mummihuset ganske fullt – et sted hvor alle gjorde som de ville og sjelden bekymret seg for morgendagen.”

- Trollmannens hatt

I klassrommet

Les og reflekter, diskuter og/eller skriv

Materialet er delt i to, en del for yngre elever og en for eldre. Boken "Småtrollene og den store oversvømmelsen" er nødvendig for begge. Denne tidløse historien og dens universelle temaer kan brukes i barneskolen, ungdomsskolen og videregående skole. Som lærer kjenner du elevene dine og hvilket materiale som passer best for dem, og det er selvfølgelig mulig å plukke, velge og blande!

A. Materiale for yngre elever

Les ”Småtrollene og den store oversvømmelsen” høyt i klassen. I dette materialet er historien delt inn i fem seksjoner med en invitasjon til refleksjon og diskusjon etter hver del. Noen seksjoner er lengre enn andre, og du kan ta flere seksjoner på en gang hvis du ønsker det.

Vær åpen for spontane tanker etter hver seksjon vær oppmerksom på at det ikke finnes noen gale svar på disse spørsmålene.

Bakgrunn for elevene

Mummitrollene

Den bekymringsløse og eventyrlystne familien med Mummitrollet, Mummimamma, Mummipappa og alle skapningene de inviterer inn, bor i Mummihuset i Mummidalen. De elsker å dra på eventyr og å tenke på alle livets små og store underer. De er nysgjerrige, snille og modige.

Småtrollene og den store oversvømmelsen

Denne første historien om Mummitrollene, ”Småtrollene og den store oversvømmelsen”, forteller hvordan Mummitrollene kom til å bo i huset sitt i dalen. Det er en fortelling om eventyr og fare, men også om håp og om å finne et sted å kalle hjem.

Del 1 – om å være modig

Les fra begynnelsen til ”Du kan kalle meg Tulippa”.

Spørsmål til elevene

1. Hvorfor tror du Mummitrollet og Mummimamma går inn i den dypere delen av skogen og over myra selv om det kan være noe farlig der?
2. Har du noen gang gjort noe selv om det føltes skummelt eller utrygt? Fortell hverandre om slike øyeblikk.

Del 2 – om å være borte hjemmefra

Les videre fra møtet med Tulippa til Mummimamma hadde lagt seg ned under en sjokoladebusk.

Spørsmål til elevene

Under reisen overnatter de på flere forskjellige steder, både i den dype skogen og i et godteriland. Å sove på et nytt sted kan være både gøy og skummelt. Mummitrollet og Mummimamma har mistet hjemmet sitt i flommen, og de vet ikke om eller hvor de vil finne et nytt hjem.

1. Har du noen gang overnattet borte? Hvordan var det?
2. Har du noen gang flyttet hjemmefra og til et nytt sted? Hvordan var den opplevelsen? Hvis du ikke har flyttet hjemmefra, prøv å forestille deg hvordan det ville være.
3. Kan du forestille deg hvordan det ville være å ikke ha et hjem å vende tilbake til? Har du opplevd noe lignende som Mummitrollet og Mummimamma, eller hørt om noen som har hatt en slik opplevelse?

Del 3 – om å motta hjelp

Les videre fra Mummimamma under sjokoladebusken til de har oppdaget et hus av gull.

Spørsmål til elevene

Den eventyrlystne trioen møter flere som kommer dem til unnsetning, for eksempel Tulippa, herren i godtelandet og sjøtrollet.

1. Har du noen gang blitt hjulpet av noen?
2. Hvordan føles det å få hjelp av andre?

Del 4 – om håp

Les fra når de banker på døren til gullhuset til de finner en flaskepost – men ikke les beskjeden ennå.

Spørsmål til elevene

Gjennom hele historien lever håpet hos Mummimamma og Mummitrollet.

1. Hva er det de håper på?
2. Hva håper du på akkurat nå?

Del 5 – om lykke og tilhørighet

Les fra når de leser flaskeposten til slutten.

Spørsmål til elevene

Etter mye bekymring og en lang reise blir Mummitrollet og Mummimamma gjenforent med Mummipappa, og de finner huset han har bygget til dem.

1. Det er åpenbart at dette gjør dem lykkelige, men ta et øyeblikk og tenk på hvorfor dette gjør dem lykkelig. Hva tror du?

Materiale for eldre elever

Skriving kan fungere som et trygt utløp for erfaringer, følelser, minner og ideer. Skriving fremmer vår evne til å forklare og utvikle våre ideer til andre og oss selv. Skriving lar oss forstå våre liv.

Les Mummitrollene og den store oversvømmelsen høyt i klassen, eller individuelt. Delt inn i gitte seksjoner som ovenfor, eller hver i sitt eget tempo.

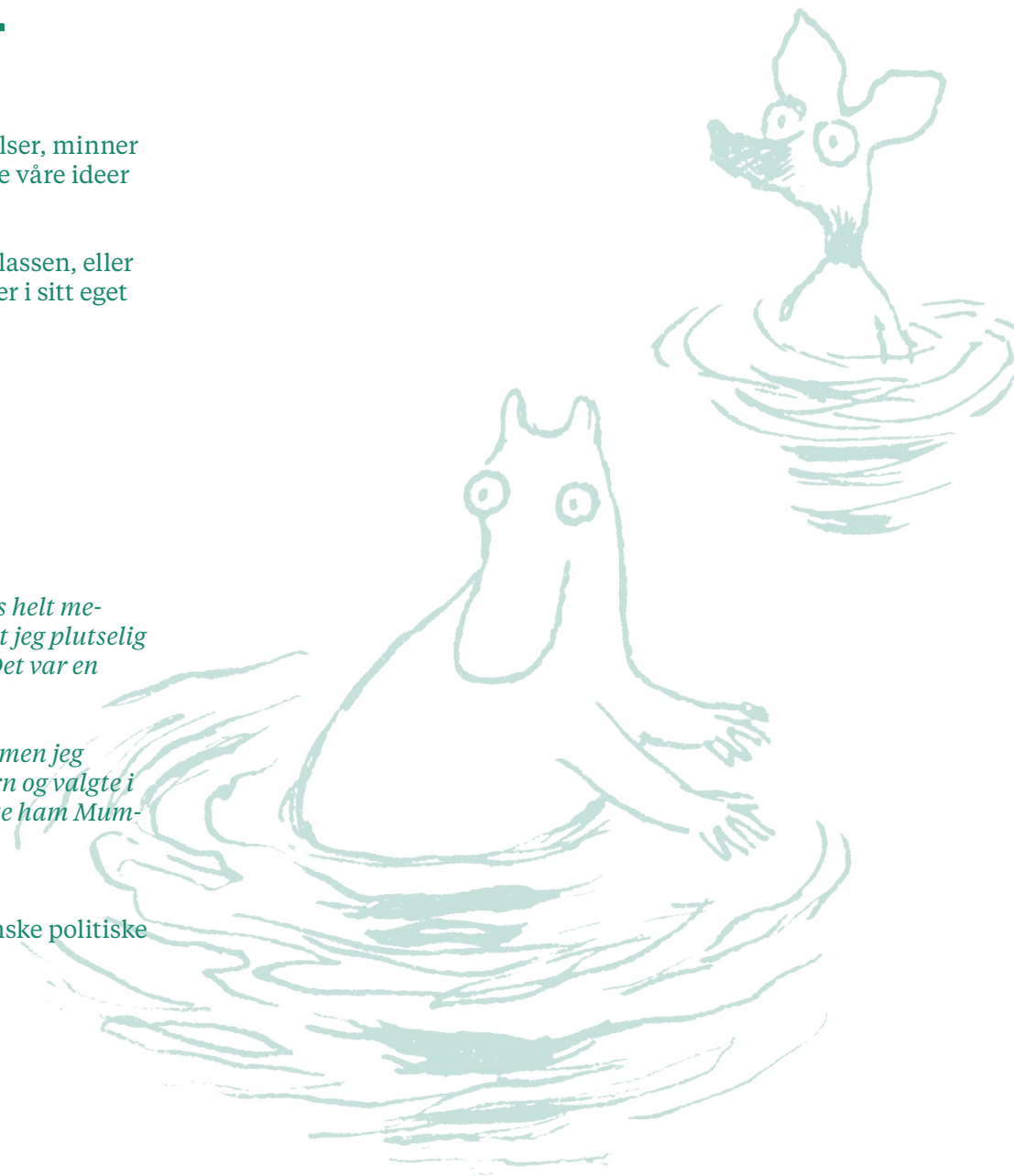
Bakgrunn for elevene

Tove Janssons ord om å skrive ”Småtrollene og den store oversvømmelsen”:

”Det var krigens vinter, i 1939. Ens arbeid sto stille; det føltes helt meningsløst å prøve å skape bilder. Kanskje var det forståelig at jeg plutselig følte en trang til å skrive ned noe som skulle begynne med ”Det var en gang”.

Det som fulgte måtte være et eventyr – det var uunngåelig – men jeg unnskyldte meg med å unngå prinser, prinsesser og små barn og valgte i stedet min sinte signaturkarakter fra tegneseriene), og kalte ham Mummitrollet.”*

*) Tove Janssons satiriske tegneserier ble publisert i det finske politiske magasinet Garm.

Skriveøvelser

Inspirert av temaene i ”Småtrollene og den store oversvømmelsen”, velg en eller flere av følgende skriveøvelser:

- **Skriv en historie om et eventyr med en lykkelig slutt**

- Hva er utfordringen i historien?
- Hvorfor må karakteren(e) i historien din dra ut på et oppdrag?
- Hvilke problemer møter de på veien?
- Hvordan finner de en løsning på problemene, og hva gjør at historien ender på en lykkelig måte?

- **Skriv et dikt om mot**

- Om en gang du var modig.
- Om noen andre som viser mot.
- Om hva mot betyr for deg.
- Eller noe annet du vil skildre i et dikt om mot.

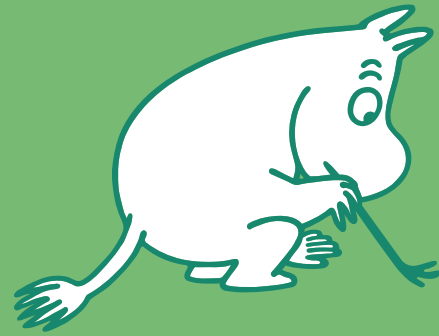
- **Skriv et essay om solidaritet.**

I ”Småtrollene og den store oversvømmelsen” ser vi solidaritet i hvordan Mummitrollet og Mummimamma hjelper andre og blir hjulpet av andre underveis. Solidaritet handler om å støtte, dele, hjelpe og vise empati. Hvorfor er disse verdiene viktige i verden i dag?

- **Skriv et essay om familie**

Tradisjonelt har ’familie’ vært et ganske snevert begrep, men nå snakker vi ikke bare om kjernefamilier, men også storfamilier, valgte familier, stefamilier osv. I Mummidalen har familie alltid vært et fleksibelt begrep, der venner blir familie og døren alltid står åpen.

Hva gjør en familie?
Hvem er medlemmer av en familie?
Hvordan skapes familier?

MITT MUMMIHUS

konkurranse

BAKGRUNN FOR ELEVENE

TOVE JANSSON, KREATIVITET OG LEK

PÅ 1960-TALLET BYGDE TOVE JANSSON, HENNES PARTNER TUULIKKI PIETILÄ OG DERES VENN PENTTI EISTOLA ET SETT MED DIORAMAER SOM SKILDRET ULIKE SCENER FRA MUMMI-HISTORIENE, OG MEST KJENT, ET ENORMT MUMMIHUS. I FLERE ÅR MØTTES DISSE VOKSNE UKENTLIG UNDER DET DE KALTE "LEKEKVELDER", DER HVER AV DEM JOBBET MED SINE EGNE KREATIVE IDEER. DISSE MODELLENE LEGEMLIGGJØR ÅNDEN AV LEK OG LIVSLANG KREATIVITET SOM KJENNETEGNER TOVE JANSSONS LIV OG ARBEID.

MUMMIHUSET

MUMMIHUSET, BYGGET AV MUMMIPAPPA, ER ET STED HVOR DET MESTE ER TILLATT OG ALLE ER VELKOMNE. DET ER ET HUS FOR FAMILIE, VENNER, LEK OG STORE TANKER. DET ER HER EVENTYRENE TIL MUMMITROLLENE OG DERES VENNER STARTER, OG DET DE ALLTID VENDER TILBAKE. DØREN TIL MUMMIHUSET STÅR ALLTID ÅPEN FOR DEM SOM TRENGER LY ELLER SELSKAP. MUMMIHUSET STÅR FOR TOLERANSE OG AKSEPT, OG GIR EN FØLELSE AV TILHØRIGHET.

LAG DITT EGET MUMMIHUS

EN VERDENSOMSPEN- NENDE KONKURRANSE

FOR Å FEIRE MUMMITROLLENE
80-ÅRSJUBILEUM, MUMMIHUSET
OG KREATIVITETEN OG LEKEN SOM
BÅDE TOVE JANSSON OG HENNES
MUMMITROLL INSPIRERER TIL, ØN-
SKER VI Å BRINGE FOLK FRA HELE
VERDEN SAMMEN I ETT STORT KRE-
ATIVT HUSINITIATIV!

LAG DITT EGET HUS, INSPIRERT AV
DET MUMMIHUSET STÅR FOR, MEN
MED DIN EGEN VISJON OG DESIGN.

TIL MITT MUMMIHUS

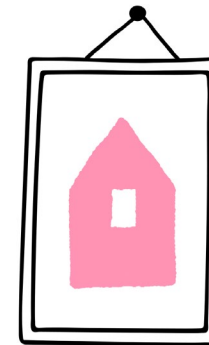
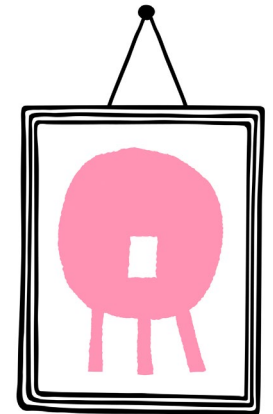
DELTA I KONKURRANSEN OG UTSTILLINGEN

IDEENE, DE KREATIVE LØSNINGENE
OG KUNSTVERKENE VIL BLI VIST
I EN NETTBASERT UTSTILLING PÅ
MOOMIN.COM. EN JURY VIL DELE
UT PRISER BASERT PÅ KREATIVITET,
ORIGINALITET OG FERDIGHET.

VI VIL GJERNE SE HUSENE DIN
KLASSE HAR LAGET, OG INVITE-
RER DEG TIL Å DELTA I MUMMI-
HUS-KONKURRANSEN OG UTSTIL-
LINGEN.

FOTOGRAFER OG LAST OPP ÉN
KREASJON OM GANGEN.

SE YTTERLIGERE INSTRUKSJONER
FOR INNSENDINGER HER.

FELLESSKAPET

DELING ER Å BRY SEG!

MUMMITROLLENE REPRESENTERER VERDIER SOM VENNLIGHET, KJÆRLIGHET OG TOLERANSE, OG DE ØNSKER ALLE SLAGS PERSONLIGHETER VELKOMMEN TIL MUMMIDALEN. DØREN TIL MUMMIHUSET STÅR ALLTID ÅPEN.

ØNSKER DU OG KLASSEN DIN Å TA DET ET SKRITT VIDERE? DA KAN DERE DELE DERES KREATIVE VERK OG IDEER MED FLERE, FOR EKSEMPEL VED Å:

1. ARRANGERE EN UTSTILLING PÅ SKOLEN, BIBLIOTEKET, RÅDHUSET ELLER ANDRE OFFENTLIGE STEDER
2. BESØKE ET ELDREHJEM ELLER OMSORGSBOLIG OG PRESENTERE HUSENE DERES. DERE KAN OGSÅ INTERVJUE BEBOERNE OM HVILKE HUS DE KUNNE TENKE SEG Å LAGE
3. UTFORDRE EN ANNEN KLASSE ELLER SKOLE TIL Å DELTA I MITT MUMMIHUS

MOOMIN®

